BfA provseglar Nordisk Familjebåt

Svensk satsning från danskt ritbord

När Gunnar Lundborg på Kuling Marin planerade att ta fram en familjeseglare i 9-metersklassen, var det närmast som ett komplement till Sveakryssaren. Några tankar på att den nya båten ett år senare skulle väcka stort intresse – inte bara i Sverige utan även i USA och England hade han säkert inte. Men så blev fallet. Nordisk Familjebåt heter den nya båten som Paul Elvström ritat. Vi har provseglat båten och förklarar här det stora intresset.

Reportage: Gunnar Boman - Peter Mattisson (foto)

Nordisk Familjebåt heter en ny familjeseglare med kappseglingsmöjligheter, som väckt en hel del intresse redan innan den är helt klar. Intresse inte bara i Sverige utan även i USA och England.

Konstruktör till båten är dansken Paul Elvström. Men bakom ideerna ligger Gunnar Lundborg på Kuling Marin i Åkersberga.

Avsikterna med vad som så småningom skulle bli Nordisk Familjebåt var från början tanken att ta fram en snabb och rymlig familjebåt kring nio meter. Ett komplement till Sveakryssaren som man också byg-

ger. Redan på ett tidigt stadium var Gunnar på det klara med att det skulle bli en båt som [illegible] utan hänsyn till några [illegible]. Vidare var han redan från början inne på tanken att skapa en [illegible] entypsklass med båten. Det finns ganska få entypsbåtar i den här storleken.

Anledningen till att det blev Elvström som kom att rita [illegible] den att Gunnar hade seglat en del Bianca 26 (konstruerad av Elvström.) – en båt vars egenskaper han uppskattat och då speciellt bottenkonstruktionen. Genom Bill Åberg som ägde 26:an och som kände Elvström

personligen ordnades ett möte mellan Paul och Gunnar.

Elvström tänder på ideerna

När Gunnar lade fram sina tankar om den nya båten tände Elvström på ideerna och åtog sig jobbet att rita båten efter de givna instruktionerna. Efter ett flertal utkast fastnade man slutligen för den båt som nu är så gott som klar. Det som fattas är de sista detaljlösningarna i ruffen.

Stort intresse på ett tidigt stadium

Men redan långt innan den första båten var klar, visades ett stort intresse för konstruktionen – inte bara i Sverige utan även utomlands och då främst i USa och England. Bland annat har den kände engelske seglaren Jack Knight skrivit om båten, som han tror på som en tänkbar "Offshore one design". En klass som Jack Knight tror på bara den kan skötas rätt och från rätt håll. Han tänker sig en entyps havskryssartyp som en tänkbar lösning på problemet med en kölbåt till OS.

Både amerikanare och engelsmän har också varit i Sverige och seglat, samt diskuterat licensfina värden som fick t o m Elvström att häpna.

Hos Kuling Marin hoppas man nu naturligtvis på att båten skall bli en stor entypsklass även internationellt.

Till att börja med görs Nordisk Familjebåt som självbygge ute hos Kuling Marin. Men man har nu klart med tillverkning också hos Birka Marin på Åland, som till att börja med kommer att bygga färdiga halvfabrikat. I framtiden är det emellertid meningen att man skall bygga helt färdiga båtar på Åland och även i Sverige kommer man att gå över till halvfabrikat och färdiga båtar. Priset för en båt nu om man bygger själv ligger mellan 55 och 60.000 kr.

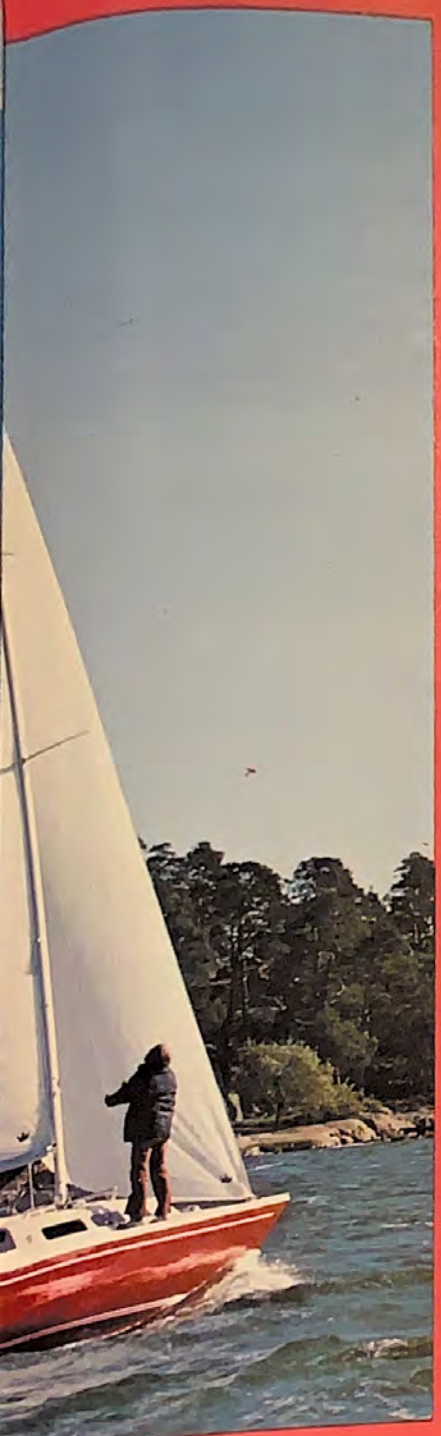

På de här två bilderna syns Nordisk Familjebåt under de första provseglingarna. Med ombord finns både konstruktören Paul Elvström och mannen bakom ideerna Gunnar Lundborg. Det var Gunnar som gav Elvström i uppdrag att rita en lättseglad och snabb familjebåt utan tanke på några regler.

byggnad av båten. Det verkar för tillfället också som om både USA och England kommer att bygga båten. England kommer i så fall att ta hand om den europeiska marknaden.

Mycket arbete på pluggen

Det blev alltså Elvström som ritade båten. Däremot tog Kuling Marin hand om tillverkning av plugg och formar – ett arbete som tog lång tid, då man lade ner mycket besvär på att få pluggen så liksidig som möjligt. Och genom hårt arbete lyckades man också. Då Lennart Olsson, Seglarförbundets mätningschef, mätte båten fick han mycket

Inredning med plats för fem

Riktigt hur inredningen kommer att se ut i detalj är man idag inte på det klara med. Som helhet är dock planeringen klar. En familj på upp till fem personer kan utan vidare leva ombord. Det finns fem kojer varav två i förpiken – alla med full längd, samt ordentligt tilltagen bredd. Akterut om babord har man placerat en stickkoj och mittemot denna ligger ett väl tilltaget pentry med gott om stuv- och avställningsutrymmen.

Kojerna i salongen är placerade på konventionellt sätt – alltså längsgående. För att underlätta för självbyggarna har man byggt upp en innerform av glasfiber, som består av durken samt fästen för kojsidor och skott. Det gör det betydligt enklare att plocka dit inredningen, samtidigt som man får alla båtar att se lika ut också invändigt.

I botten har man lagt in tvärgående förstärkningar i för- och akterkant på kölen. Inredningen är tänkt att vara i mahogny. De första båtarna byggs i alla fall med mahognyinredning. Föröver mellan de dubbla skotten finns garderob samt utrymme för toalett. Förpiken är också den konventionellt planerad med två kojer i V-form. Höjden i ruffen ligger på cirka 1,75 m, vilket inte är fullt tillräcklig ståhöjd. Sitthöjden under däck i salongen är dock fullt tillfredsställande.

Inredningen fungerar bra och det finns gott om stuvutrymmen. Akterut under sittbrunnsdurken har man placerat motorn, som standard en 8 hk Yanmar diesel.

Bred sittbrunn

I och med att båten är tämligen

Forts. nästa sida!

Nordisk Familjebåt

Nordisk Familjebåt är försedd med 7/8-rigg och självskotande fock – två detaljer som gör att båten lätt kan föras av en man. Tack vare det reglade storseglet manövreras båten lätt, även med enbart det uppe.

bred ända akteröver, blir också sittbrunnen därefter. Den är till och med så pass bred att man skulle vilja ha ett stöd på durken för fötterna. Är man något kort i rocken har man besvär med att sitta kvar i lovart då båten kränger.

Sittbrunnen är dragen ända akterut och rodret är utanpåliggande. En detalj som gör att det inte inkräktar utrymmena i brunn.

Komforten i brunn är bra tack vare utåtvinklade sarger. Tack vare att rufföverbyggnaden är ganska låg blir sikten föröver bra. Under styrbords sittbrunnsbänk samt under aktertoften finns rejäla stuvutrymmen.

Storskotet löper på en skotbalk som ligger på durken tvärs sittbrunn – lätt åtkomligt från rorsmansplatsen. På provbåten som vi seglade hade man valt att placera sktovinscharna på akterkant av rufftaket. Normalt kommer dessa emellertid att placeras på sargerna. Till akterkant hade man vidare dragit ner en del trimdetaljer samt fall. Hur det blir som standard är ännu inte helt klart.

Självskotande fock

Uppe på däck finner man stora däcksytor att jobba ifrån. Tack vare den ordentliga relingslisten i aluminium, (som också fungerar som fastsättning mellan skrov och däck) har man bra stöd för fötterna då båten kränger och man befinner sig på däck. Vidare finns grabbräcken längs hela rufftaket, att hugga tag i.

Riggen är av 7/8-typ med enkla över- och undervant på enkelspridare. Masten står på däck och är liksom bommen i aluminium. Riggen på den här första båten kom från Elvström. I fortsättningen kommer det dock att levereras Seldén master som standard. För att göra båten så lättseglad som möjligt har man valt att förse den med enbart fock och för att göra det ännu enklare har den gjorts självskotande.

Seglen på provbåten kom från Roslagssegel. Focken var något för stor för att passa till selftackern varför vi fick skota den på vanligt sätt via block.

Beslagen på däck är väldimensionerade och vant och stag var fästa till skrovet på ett förtroendeingivande sätt.

Fin gång i sjön

Med en segelyta på 35 kvm blir Nordisk Familjebåt lättdriven även i svaga vindar. Däremot är man kanske tvungen att reva storen något tidigare än normalt för att hålla fart på båten utan att den kränger alltför mycket. Men med hjälp av ett effektivt snabbrev är den saken lätt ordnad. Detta även om man befinner sig ute till sjöss. Vi hade tillfälle att provsegla båten i vindstyrkor upp till cirka 15–16 m/sek. Till att börja med med fullt ställ, vilket snart visade sig vara i mesta laget och därefter med revad stor och fock. Med den segelsättningen balanserade båten fint, med ett lätt tryck på rodret. Från början hade man problem med att båten var trög i vändningarna, men det har man fått bort genom att ta bort skäddan framför rodret. Man har nu ett roder av balanstyp, vilket

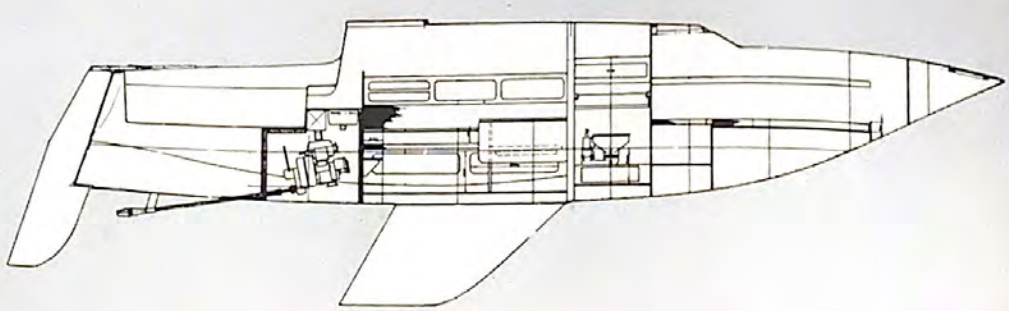

Ritningen visar hur man fördelat segelytan och hur rodret ser ut efter det att man tagit bort skäddan.
Inredningen är som synes tämligen konventionellt, men praktiskt planerad med pentryt akteröver och längsgående soffor i ruffen.

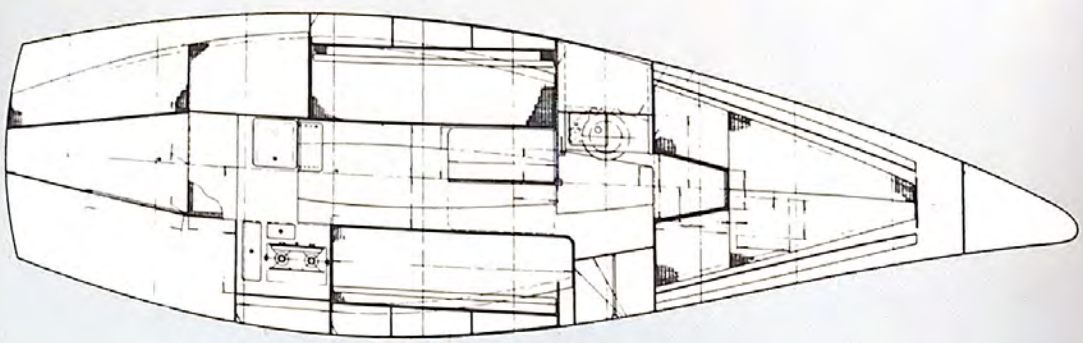

Här syns båtens skarpa förskepp tydligt – ett förskepp som ger mjuk gång i sjön. Ruffen är tämligen låg och medger fri sikt från rorsmansplatsen. Nackdelen med den låga överbyggnaden är att man inte får full ståhöjd i ruffen.

giort båten betydligt mer lättvänd samtidigit som den reagerar snabbare på alla roderrörelser.

Annars tar båten fin höjd på kryssen och tack vare det skarpa förskeppet går hon mjukt i sjön. På undanvind sköt hon god fart genom vattnet med fin balans och inga tendenser till att lova upp. I och med att riggen är av 7/8-typ medger den ganska stora trimningsmöjligheter med hjälp av exempelvis akterstaget.

Undervattenskroppen som är tämligen V-formad är försedd med en fenköl – som väger 1.240 kg. Hela deplacementet är på 2.560 kg.

Helhetsintrycket av båten är klart positivt, Finishen på skrov och däck är av hög klass. Blir sedan inredningen av samma klass bör båten ha stora förutsättningar att bli mycket populär.

Nordisk Familjebåt i sammanfattning

Fakta

- **Data**

Löa	8,85 m
Lvl	7,35 m
Bredd	2,65 m
Djp	1,55 m
Deplacement	2,56 ton
Köl	1,24 ton
Segelyta	35 kvm

- **Material:** Glasfiberarmerad plast
- **Konstruktör:** Paul Elvström
- **Pris:** Cirka 60.000 kr vid självbyggeri. Pris färdig båt 79.800:–
- **Tillverkare och försäljare:** Kuling Marin, Säby ind.område, Stenkilsv 13, 184 00 Åkersberga, tel 0764/637 60.

Omdömen efter genomgång av skrov och inredning

- **Ruffen:** Planeringen av ruffen är ganska konventionell, men praktiskt med pentryt akterut och längsgående kojer i ruffen. Sittkomforten är bra med sitthöjd under däck. Däremt är det inte full ståhöjd. Höjden i akterkant är 1,75 m.
- **Sittbrunnen:** är ordentligt tilltagen, kanske till och med i bredaste laget. Någon form av stöd för fötterna skulle inte sitta i vägen. I övrigt är sittkomforten bra tack vare utåtvinklade sarger. Rorsman har både fock – och storskot inom räckhåll. Sikten föröver är bra.
- **Stuvutrymmen:** finns dels i sittbrunn under styrbords bänk samt under aktertoften. I ruffen finns utrymmen under och ovanför kojerna, vid pentryt samt i garderoben.
- **Finishen:** var av hög kvalitet på plastarbetena. Vad det gäller inredningen så var den inte helt färdig.
- **Säkerhet:** Självlänsande sittbrunn, rejäl relingslist och grabbräcken på rufftaket.
- **Långfärdsmöjligheter:** En fin familjeseglare för en familj med två till tre barn. Goda utrymmen såväl i ruffen som i sittbrunn. Båten är avsedd att seglas både inom- och utomskärs.

Omdömen efter provsegling

- **Seglingsegenskaper:** Elvström har konstruerat en snabb och lättseglad båt, som klaras av en man tack vare den självskotande focken. Riggen är av 7/8-typ, vilket medför att båten seglar bra även under bara storseglet.
Under vår provtur i vindar upp till cirka 15 m/sek uppförde sig båten fint sedan vi revat storen. Den tog fin höjd på kryssen utan att tappa fart. Hon var kursstabil med endast ett lätt tryck på rodret. På undanvind sköt båten iväg med god fart och det breda akterskeppet bar fint.
Nordisk Familjebåt har seglingsegenskaper som bör passa såväl familjeseglaren som kappseglaren. 7/8-riggen är klart trimningsvillig med hjälp av akterstaget.